

NOT: Sosyal denge sözleşmelerine kamu görevlilerinin sosyal haklarına ilişkin hiçbir düzenlemeye yer verilemeyeceği

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-13082414

22/07/2025

Konu: Görüş (Sosyal Denge Sözleşmelerine Kamu Görevlilerinin Sosyal Haklarına İlişkin Hiçbir Düzenlemeye Yer Verilemeyeceği)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

Devlet memurlarının yıllık izin süreleri içerisinde kalan hafta sonu tatil günlerinin yıllık izne dahil edilip edilmeyeceğine ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 1982 Anayasasının 128 inci maddesinde, *"Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.*

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinde, *"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir."* hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 32 nci maddesinde, *"27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz..."* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 3.9.2023 tarihli ve 32298 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşmenin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşmenin düzenlendiği Dördüncü Bölümünün 1 inci maddesinde, *"(1) Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutan, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir."* hükmü bulunmaktadır.

Toplu iş sözleşmesi, işverenle bir veya daha fazla işçi sendikası arasında, işçilerin çalışma koşulları ve ücretlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen yazılı bir anlaşma olup memurlara ve diğer kamu görevlilerine “toplu iş sözleşmesi” altında bir uygulama yapılması imkânı yoktur. 4688 sayılı Kanuna göre toplu sözleşme mezkûr Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını belirlemek üzere yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda mutabık kalınması durumunda taraflarca imzalanan sözleşmeyi ifade etmektedir. Kapsamdaki idareler ile ilgili sendikalar arasında toplu iş sözleşmesi, toplu sözleşme, sosyal denge sözleşmesi ve benzeri adlar altında imzalanan sözleşmelerin **tek bir ad altında “sosyal denge sözleşmesi” şeklinde imzalanması gerekmektedir.**

Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilecektir. **Ancak sosyal denge sözleşmelerine kamu görevlilerinin sosyal haklarına ilişkin hiçbir düzenlemeye yer verilmemesi gerekmektedir.**

Nitekim, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 27 nci maddesinde, "*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*

Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur." hükmü bulunmaktadır.

İlgi yazıda bahsi geçen Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün 1/2/2023 tarihli ve E-74073113-045.02-134939 sayılı görüş yazısında yıllık izinlere ilişkin ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

Bu itibarla, hafta sonunu da içerecek şekilde yıllık izin alan personelin hafta sonuna denk gelen günlerinin Cumhurbaşkanlığınca idari izinli sayılan süreler içerisinde kalmadığı, ulusal ve dini bayramlara denk gelmediği sürece hafta sonu tatil günlerinin yıllık izne dahil edilmesi gerektiği, "dahil edilmeyeceğine" ilişkin sosyal denge sözleşme hükümlerinin yukarıda yer verilen mevzuat kapsamında uygulanmasına hukuken imkân bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....
Bakan a.
Yerel Yönetimler Genel Müdürü